

”Arkiv X” startade den breda konspirationen

25 januari

Arkiv X är tillbaka. Clas Svahn utvärderar fenomenet. Foto: TT/Markus Svahn

”Arkiv X” är tillbaka. 23 år efter seriens premiär minns Clas Svahn, UFO-expert, hur Sverige ballade ur av övernaturlig chock. ”Det var ett jävla elände”, säger han.

Mellan 1993 och 2002 underhöll skeptikern Dana Scully och den konspirationsbejakande Fox Mulder tv-tittarna i ”Arkiv X”.

Det skulle komma att gå bra för båda skådespelarna bakom huvudkaraktärerna. Gillian Anderson och David Duchovny gick vidare för att synas i storserier som ”The Fall” och ”Californication”.

Nu är de åter i agentmundering för en av många efterlängtat återkomst av ”The X Files” – ”Arkiv X”. I helgen sänds första avsnittet på amerikanska FOX.

I Sverige var TV4 plattform för säsongerna när det begav sig.

”Folk trodde att det var på riktigt”

Clas Svahn, i dag journalist och vice ordförande i organisationen UFO-Sverige, minns hur tv-publiken blev snudd på hysterisk, när det oförklarliga serverades på attraktiv sändningstid.

– Det var ett jävla elände när det gick på tv på 90-talet. Folk ringde till UFO-Sverige och trodde att det var på riktigt. Det var väldigt många samtal. Det blev ett problem. Jag orkade inte ens titta på det då, utan har sett hela serien i efterhand, säger han.

Facit på "new age-vågen"

Det var ett första massmöte med det oförklarliga och konspiratoriska, som senare kom att bli mer än etablerat inom populärkulturen.

– Folk började tro på massa bisarra saker. Konspirationsteorierna gick ett uppsving. Att myndigheter hemlighöll information och så, säger Clas Svahn.

När det begav sig sysslade han bland annat med att undersöka cirklar på sädesfält – cirkelfenomen.

– Tre stycken i England och ett fyrtiotal i Sverige. Plötsligt fanns sådant i det allmänna medvetandet. Det hjälpte inte att skaparen Chris Carter gick ut och sa att "serien bygger på sådant jag har läst om och som en del tror på, inte verkligheten". Det här var när kabel-tv precis hade kommit till Sverige. Varendra tv-kanal började sända program om det okända: UFO:n och spöken. "Arkiv X" blev något slags facit på new age-vågen som var stark på 90-talet.

"Blivit mainstream"

Sedan 1993 och kabel-tv:ns intåg i folkhemmen har det oförklarliga, övernaturliga matats ut i sådana doser att det tröttat ut. Nya säsongen av "Arkiv X" blir därför inte alls lika kontroversiell, tror Clas Svahn. UFO-Sveriges växel lär knappast bli nedringd.

– I dag sköter folk sina intressen vid tangentbordet. Inte som då, när man samlades framför tv:n och bildade grupper och föreningar. Sedan har den bisarra tro på konspirationsteorier och besök av utomjordningar blivit mainstream, säger han.

– Nu pratar vi om utomjordiskt liv och forskare letar efter det. Vår värld är inte fullt upptäckt. Det finns mängder av saker vi inte förstår.

Rebecca Haimi rebecca.haimi@svt.se [mailto:rebecca.haimi@svt.se]

Publicerad: 22 januari 2016 - 21:05

Uppdaterad: 25 januari 2016 - 16:38

Mer Kultur

Bloggen gjorde honom världskänd

Allt började med ett inlägg

Bloggliket rör på sig

10 år sedan bloggen slog igenom

House of Cards får en femte säsong

Francis Underwood återvänder 2017

TILL KULTUR

Mer Nyheter

Jeb Bush till SVT Nyheter: Pappa är min hjälte

Svenska skolgårdar ska UV-säkras

Hudcancer ökar snabbast Fasta solskydd och andra byggvarianter kan bli lösningen.

Nytt pris för Alicia Vikander i Hollywood

Konkurrerade med Kate Winslet Stjärnan fortsätter prisas för sin insats i ”The Danish girl”.

Syriska oppositionen har landat i Genève

Inte börjat förhandla Saudistödda HNC har landat i Genève för att delta i fredssamtalen.

Polis förstärker efter bråken i Stockholm

Sätter in extra personal Backar nu från sitt tidigare uttalande och bullar upp med extra resurser.

M vill slopa byggsbventioner

Ska förenkla bostadsbyggandet Kommuner får mindre möjlighet att avslå.

Man hittad död efter explosionsartad brand

Polisen misstänker mord Man i 50-årsåldern funnen död i förrådsbyggnad i Hjärup.

TILL NYHETER

SVT.se

Redaktörer: Hannes Fossbo, Rebecca Haimi, Kim Veerabuthroo Nordberg, Jennifer Paterson, Joachim Sundell | **Kontakta Kulturnyheterna** [//svt.se/kultur/tipsa-oss-om-nyheter-99] | © Sveriges Television AB